

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 63-1938)

Originalt emne

Socialvæsen

Socialvæsen/Socialvæsenets Personale

Socialvæsen/Sundhedsplejersker

Vedtægter, Reglementer, Regulativer, Instrukser, Statuter m.m

Vedtægter, Reglementer, Regulativer, Instrukser, Statuter m.m/Instrukser

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 9. juni 1938](#)
- 2) [Byrådsmødet den 23. juni 1938](#)
- 3) [Byrådsmødet den 19. august 1938](#)
- 4) [Byrådsmødet den 22. september 1938](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 9. juni 1938 - side 12

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 63-1938)

Indstilling fra Socialudvalget om Bemyndigelse til at udarbejde Forslag til Ansættelse af Sundhedsplejersker.

Budgetudvalget anbefaler Forslaget og indstiller, at Socialudvalget bemyndiges til at udarbejde nærmere Forslag til Sagens Ordning.

Chr. Nielsen henstillede, at Sagen fremmes hurtigt, hvis det skal ske i indeværende Aar, idet det første Hold omtrent var færdige med deres Uddannelse, og hvis de blev optaget

andetsteds, blev man nødt til at vente 1 Aar. Udvalget kunde have et Forslag færdigt til næste Byraadsmøde.

Møller Rasmussen kunde paa Gruppens Vegne støtte Tanken om Ansættelse af Sundhedsplejersker, men det var rigtigst at begynde lidt smaat, f. Eks. med Ansættelse af 4 Plejersker. Muligvis vilde Børneplejestationen i Christiansgade herved blive overflødig, men det kunde maaske undersøges i Socialudvalget.

Socialudvalget bemyndigedes til at udarbejde nærmere Forslag.

Uddrag fra byrådsmødet den 23. juni 1938 - side 21

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 63-1938)

Indstilling fra Socialudvalget

om Ansættelse af Sundhedsplejersker fra 1. September 1938.

Følgende Indstilling forelaa:

"Under Henviſning til Lov Nr. 85 af 31. Marts 1937 om Bekæmpelse af Sygelighed og Dødelighed blandt Børn i det første Leveaar og til Byraadets Skrivelse af 16. Juni 1938, der tilbagesendes, tillader man sig - efter at have forhandlet med Amtslægen - at indstille, at der i Aarhus Kommune ansættes Sundhedsplejersker fra 1. September 1938.

Til en Begyndelse foreslaas ansat en ledende Sundhedsplejerske, der aflønnes efter 7. Lønklasse med et Tillæg paa 400 Kr., samt 4 Sundhedsplejersker, der aflønnes efter 8. Lønklasse med et Tillæg af 400 Kr., hvortil kommer Tjenestedragt, Kørselsgodtgørelse og Telefon. Sundhedsplejerskernes Virksomhed foreslaas henlagt under det sociale Udvalg med Kontor i Vester Allé 5.

Med Hensyn til deres Virksomhed henvises til hoslagte Udkast til Instruks for Sundhedsplejerskerne i Aarhus. Endvidere vedlægges et Eksempplar af fornævnte Lov, af Cirkulære af 3. Juli 1937 fra Indenrigsministeriet og af Cirkulære af 9. Juli 1937 fra Sundhedsstyrelsen.

Omkostningerne vil under Forudsætning af, at 4 Sundhedsplejersker og en ledende Sundhedsplejerske ansættes fra 1. September 1938, blive i 1938-39:

Løn + Reguleringstillæg til Sundhedsplejerskerne ca. 9600 Kr.

Tjenestedragt anslaaet..... -1200"

Befordringsgodtgørelse..... -500"

Telefon til 5 Sundhedsplejersker

og Kontoret..... -800"

Kontorhold (en 2. Grads Assistent beskæftiget den halve Dag ... -1200"

Husleje, Rengøring m. m..... -1200"

Tryksager, Porto m. m. anslaaet-500"

Afløsning under Sygdom..... -500"

15500 Kr.

Heraf kan det forventes, at Staten

betaler Halvdelen eller..... 7750 Kr.

Udgiften for indeværende Aar foreslaas opført paa næste Aars Budget.

Det tilføjes, at Ordningen skal godkendes af Sundhedsstyrelsen."

Skrivelse af 24. Juni fra Udvalget:

"I Indstilling herfra af 22. Juni om Ansættelse af Sundhedsplejersker er det beklageligvis anført, at de 4 Sundhedsplejersker foreslaas aflønnet efter 8. Lønklasse med et Tillæg af 400 Kr.

Det var Hensigten, at de skulde aflønnes efter 8. Lønklasse uden særligt Tillæg udover Tjenestedragt, Kørselsgodtgørelse og Telefon.

Man har D. D. underrettet Lønudvalget, til hvilken Sagen er oversendt af Byraadet."

Instruks

for

Sundhedsplejerskerne i Aarhus.

§ 1.

Sundhedsplejerskens Opgave er alene at give Raad og Vejledning med Hensyn til det

sunde Spædbarns Ernæring og Pleje, og hun skal herved i alt væsentligt følge de Anvisninger, der er givet i den af Sundhedsstyrelsen udgivne "Vejledning i det spæde Barns Ernæring og Pleje", samt i øvrigt i fornødent Omfang samarbejde med Hjemmets Læge.

Ved sine regelmæssige Besøg i Hjemmet under Barnets første Leveaar giver hun dels ved mundtlig Vejledning og dels ved Demonstrationer et praktisk Kursus i Barnets Ernæring og Pleje, ligesom hun lærer Moderen at raadføre sig med Sundhedsstyrelsens Vejledning.

Over for det syge Barn har Sundhedsplejersken ingen raadgivende eller plejende Funktioner.

§ 2.

Straks efter enhver Fødsel i Hjemmet underretter Jordmoderen eller den som Jordemoder fungerende Læge Sundhedsplejerskernes Kontor derom paa et lukket Brevkort, som giver alle fornødne Oplysninger. Ved Fødsel paa Fødselsanstalten, Hospital eller Klinik sker herfra tilsvarende Meddelelse ved Udskrivningen.

Samme Dag som Meddelelsen modtages, sender Kontoret denne til Sundhedsplejersken, som herefter snarest muligt aflægger Besøg i Hjemmet og tilbyder sin Vejledning, idet hun udtrykkeligt gør opmærksom paa, at hendes Hjælp er ganske gratis, og at det for Forældrene er en fuldkommen frivillig Sag, om de vil have Sundhedsplejerskens Bistand eller ikke.

Såfremt Hjemmet ikke før har modtaget den trykte "Henvendelse til Forældrene om Sundhedsplejerskerne i Aarhus", udleverer hun en saadan til Hjemmet.

Hun afleverer altid sit Visitkort, ogsaa hvor hendes Besøg ikke ønskes.

Hvis et Hjem tilkendegiver Sundhedsplejersken, at hendes Hjælp ikke ønskes, og en Forstaaelse ikke kan opnaas, skal hun forlade Hjemmet og maa ikke uopfordret atter besøge dette.

§ 3.

Har Fødslen fundet Sted i Hjemmet, aflægger Sundhedsplejersken sit første Besøg saa snart som muligt, i Regelen 2. -3. Dag og senest 4. -5. Dag efter Fødslen.

§ 4.

Sundhedsplejersken skal ved sine Besøg beflitte sig paa at give en saa grundig og indgaaende Vejledning som muligt, og hun maa derfor tilrettelægge sin Arbejdsplan saaledes, at hun altid har tilstrækkelig Tid hertil.

Hos Førstegangsfødende og i Hjemmet, hvor Sundhedsplejersken ikke tidligere har givet Vejledning, maa Besøgene ganske selvfølgelig blive hyppigere, kræve længere Tid og ofte stor Taalmodighed fra Sundhedsplejerskens Side. Til Gengæld vil Hjem, der tidligere har faaet Vejledning og har forstaaet denne, kunne nøjes med færre og kortere Besøg.

§ 5.

I hvert Hjem aflægges 10 Besøg efter følgende Skema:

1. Besøg: snarest efter Fødslen, i Reglen

2. -3. Dag, senest 4. -5. Dag.

2. Besøg: 8-12 Dage efter Fødslen.

3. -3-4 Uger--

4. -5- 6--

5. -8- 9---

6. -2 1/2- 3 Mdr. efter Fødslen.

7. -4-4 1/2---

8. -5-6---

9. -7-8---

10. -9-12---

Forsaavidt der ved et Besøg skønnes at være særlige Vanskeligheder, saaledes vedrørende Diegivningen, Barnets Trivsel, Moderens Forstaaelse eller lignende, aflægges om muligt lejlighedsvis et hurtigt paafølgende ekstraordinært Besøg, hvorved Besøget faar Karakter af et Dobbeltbesøg. Efter Fødsler i Hjem, der tidligere har modtaget Sundhedsplejerskens Vejledning, kan Besøgenes Antal indskrænkes til 7, idet f. Eks. Besøgene Nr. 5 og 9 udgaar, medens Besøgene Nr. 7 og Nr. 8 erstattes med eet Besøg.

Barnet skal regelmæssigt vejes af Sundhedsplejersken ved Hjælp af hendes Bismær, der altid medbringes.

§ 6.

Saaframt Sundhedsplejersken faar Mistanke om, at et Barn er sygt eller viser Symptomer paa begyndende Sygdom, skal hun ufortøvet opfordre Familien til at søge Læge, og hun maa her ganske overlade til Familien, hvilken Læge der skal tilkaldes, og maa i saa Henseende hverken direkte eller indirekte give noget Raad.

Tilsvarende gælder for Sundhedsplejerskens Forhold over for Hjemmets Valg af Jordemoder og Sygeplejerske.

§ 7.

Hvis det ved et af Sundhedsplejerskens Besøg viser sig, at Barnet er sygt og under Lægebehandling, skal hun afholde sig fra enhver Udtalelse vedrørende de af Lægen givne Ordinationer udover Indskærpelse over for Familien af, at Ordinationerne bør følges. Hun skal gøre opmærksom paa, at hendes Vejledning alene gælder sunde Børn og derfor kun har egentlig Betydning, efter at Barnets Sygdom er overstaaet, og hun skal eventuelt afkorte sit Besøg i Overensstemmelse dermed.

Hvis Lægen giver hende Besked om midlertidig at ophøre med Besøg i Hjemmet under Barnets Sygdom, skal hun rette sig derefter og indgive Anmeldelse herom til Kontoret samt træffe Aftale med Lægen om, at han til Kontoret anmelder, naar Besøg atter kan finde Sted.

I Tilfælde af sygelige Tilstande eller Sygdomme af længere Varighed (vanskelig Trivsel, Fordøjelsesforstyrrelser, Rakitis eller lign.), der er under Lægebehandling, skal Sundhedsplejersken samarbejde med den behandlende Læge og indhente hans Vejledning med Hensyn til Behandling af det særlige Tilfælde, under sine Besøg i Hjemmet hjælpe med til, at Ordinationerne følges og meddele den behandlende Læge sine lagttagelser. Hun maa ikke paa egen Haand ændre Behandlingen. Hvis Lægen ønsker, at Sundhedsplejersken skal aflægge hyppigere Besøg i saadanne Hjem, kan Ønsket imødekommes i det Omfang, der er foreneligt med Sundhedsplejerskens egentlige Virksomhed.

§ 8.

Sundhedsplejersken maa ikke give Anvisning paa Brug af nogen Art af Medicin, herunder ogsaa Vitaminpræparater og lignende. Se dog Punkt 4 og 11 i "Retningslinier for Sundhedsplejerskens Arbejde."

§ 9.

Ved smitsom Sygdom i et Hjem maa Embedslægen afgøre, hvorvidt Sundhedsplejersken kan besøge det, og bør i bekræftende Fald paalægge hende at aflægge Besøget som det sidste paa den daglige Tur.

Saafermt Difteritis, Scarlatina eller andre lignende alvorligt smitsomme Sygdomme behandles i Hjemmet, skal Sundhedsplejersken i hvert Fald indstille sine Besøg i dette og gøre Anmeldelse til Kontoret derom. Med Hensyn til Geneptagelse af Besøgene forholdes som nævnt i § 7, Stk. 2.

I Hjem med smittefarlig Tuberkulose, der er under Tilsyn af Sygeplejerske fra den stedlige Tuberkulosestation, bør man tilstræbe, at denne Sygeplejerske efter Konference med Sundhedsplejersken overtager dennes Funktioner i paagældende Hjem.

§ 10.

Hvis Sundhedsplejersken har Formodning om selv at lide af Sygdom, der kan frembyde Smittefare for Børnene (herunder ogsaa Forkølelse, Snue, ondt i Halsen), maa hun indstille sine Besøg.

§ 12.

Sundhedsplejerskens Arbejde med det enkelte Barn maa kun foregaa i Barnets Hjem, og hun maa ikke modtage Mødre med Spædbørn i sit eget Hjem.

§ 12.

Sundhedsplejersken skal Hverdage Kl. 7 1/2-8 1/2 have Telefon-Træffetid, i hvilken Mødrene eventuelt kan spørge hende til Raads, og saaledes, at ogsaa Lægen, Jordemoderen eller Sygeplejersken kan sætte sig i Forbindelse med hende.

Sundhedsplejersken skal, naar hun er i Funktion, bære sin Tjenestedragt.

§ 13.

Sundhedsplejersken bør beflicte sig paa at fæstne sit Samarbejde med andre Medicinalpersoner (Læger, Jordemødre, Sygeplejersker) i Kommunen.

§ 14.

Sundhedsplejersken maa være opmærksom paa saadanne sociale Forhold, som kan paavirke det spæde Barns Trivsel uheldigt, og hun maa, hvis hun ikke selv kan hjælpe og

raade fyldestgørende, forelægge Sagen for Kontoret.

Vejledning og Raad i denne Henseende maa gives med særlig Takt og Diskretion og som Regel kun efter Opfordring fra Hjemmet.

Sundhedsplejersken har uden for Samarbejdet med Kontoret, Amtslægen og Hjemmets Læge Tavshedspligt med Hensyn til, hvad hun under sit Arbejde erfarer om Familiens Forhold.

Sundhedsplejersken maa ikke under nogen Form modtage Gaver af de Hjem, hun tilser.

§ 15.

Sundhedsplejersken skal efter Kontorets nærmere Anordning føre Optegnelser vedrørende ethvert Barn paa dertil bestemte Kartotekkort. Hun maa aldrig fremtage disse Kort i Familiens Nærværelse.

§ 16.

Sundhedsplejersken sorterer i lægelige og hygiejniske Spørgsmaal under Amtslægen og skal i saa Henseende rette sig efter hans Paalæg. I øvrigt sorterer hun under Sundhedsplejerskernes Kontor og skal rette sig efter de af dette gennem den ledende Sundhedsplejerske givne Paalæg.

Eventuelle Forespørgsler og Klager vedrørende Praktiseringen af denne Instruks rettes til Sundhedsplejerskernes Kontor, der ved lægelige og hygiejnisee Spørgsmaal forelægger Sagen for Amtslægen.

Hun maa ikke uden Kontorets Tilladelse helt eller delvis tage fri paa Hverdage, og hun maa straks give Kontoret Underretning om Sygdomsforfald."

Borgmesteren forelagde Indstillingen.

I. C. Sørensen meddelte, at den konservative Gruppe var Tilhænger af Indførelse af Sundhedsplejersker og i Princippet tiltraadte Indstillingen. Det havde dog været rart, om man først havde drøftet Spørgsmaalet, hvorledes Sundhedsplejerskernes Virksomhed vil forholde sig til Børneplejestationen, for hvis Virksomheden blev grebet rigtigt an, skulde Stationen kunne overflødiggøres, og Byraadet gav jo ogsaa Tilskud til denne. Udgiften vilde næste Aar blive betydeligt større, idet der i Forslaget kun var regnet med 7 Maaneder. Spørgsmaalet om Pensionering burde ogsaa afgøres. Det var heller ikke givet, at den foreslaaede Løn var den helt rigtige, og Taleren vilde foreslaa, at Lønudvalget udtaler sig

derom, før de endelig ansættes.

K. Mousten havde intet imod, at Lønudvalget drøfter Lønspørgsmaalet, men derfor kunde man godt vedtage Forslaget i Princippet, og Udvalget kunde opslaa Stillingerne. Man havde drøftet Spørgsmaalet om Børneplejestationen og var enige om, at de to Institutioner selvfølgelig ikke skal kollidere med hinanden, og det maatte være Sundhedsplejerskernes Opgave at tage sig af Børnene i deres første Leveaar.

Borgmesteren gik ud fra, at man undersøger dette Forhold, for man kunde ogsaa faa for mange Institutioner indenfor samme Omraade, og hvis der kunde ske Indskrænkning et Sted, var det naturligt, at det sker. Angaaende Lønnen vilde Sagen blive sendt til Lønudvalget.

Indstillingen vedtoges, idet Sagen sendes til Lønudvalget.

30. Borgmesteren meddelte, at Byraadet hermed tog Ferie til midt i August Maaned.

Uddrag fra byrådsmødet den 19. august 1938 - side 4

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 63-1938)

Skrivelse fra Socialudvalget angaaende Ansættelse af Sundhedsplejersker.

Følgende Skrivelse forelaa:

"I Forbindelse med Indstilling herfra af 22. Juni 1938 om Ansættelse af Sundhedsplejersker undlader man ikke herved at meddele, at man D. D. har tilskrevet Frk. Else Weiergang, Holbæk, at man er sindet at ansætte hende som ledende Sundhedsplejerske i Aarhus, naar hun er i Stand til at tiltræde (formentlig omkring 1. Oktober 1938), og at man har tilskrevet Frkn. Inger J. Vig-Nielsen, Martha Lorentzen, Gudrun Hartung og Inga Kjølnér, at man er sindet at ansætte dem som Sundhedsplejersker i Aarhus fra 1. Oktober 1938 at regne."

Chr. Nielsen anmodede om Byraadets Tilslutning hertil, idet det var nødvendigt at sikre sig for at kunne faa kvalificerede Folk. Der vilde senere komme Forslag om Lønnen.

I C. Sørensen henstillede, at man ikke ansætter dem, før Sagen havde været i Lønudvalget, og Lønnen er fastsat efter Forlag fra dette.

Chr. Nielsen svarede, at det var ogsaa Meningen. Men man var nødt til at skrive til dem, at de vilde blive antaget, for at være paa den sikre Side.

Borgmesteren antog, at Ansættelse vilde ske efter den sædvanlige Form med en Prøvetid m. v.

Johs. Riber spurgte, hvordan man kunde ansætte Folk i en Stilling, naar de ikke vidste, hvad de skulde have i Løn.

Chr. Nielsen erindrede om, at Byraadet tidligere havde vedtaget at ansætte Sundhedsplejersker, og Udvalget ønskede blot Byraadets Tilslutning til, at det bliver de 5 nævnte. De havde den Tillid til Kommunen, at der ikke bydes dem en Løn, som de ikke kan være tjent med, men der var ikke lovet dem noget bestemt.

I. C. Sørensen kunde ønske, der havde foreligget en Afskrift af den Skrivelse, som var tilsendt dem, for Udvalget syntes allerede at have engageret dem, og saa var Sagen blot en Komedie.

E. Winterberg erkendte, at det kunde se saaledes ud, men det var ikke Socialudvalgets Skyld, for da Sagen tidligere blev behandlet i Byraadet, gjorde Udvalget opmærksom paa, at det var meget vanskeligt at faa fat paa disse Plejersker, men Byraadet havde forsømt at fastsætte Lønnen for dem.

Stecher Christensen oplyste, at Socialudvalget havde tilstillet Lønudvalget et Forslag til Lønning af dem, og Lønudvalget havde stillet et Ændringsforslag dertil. Hvis Udvalgene ikke kunde blive enige, maatte Byraadet træffe Afgørelse. Skrivelsen i Dag var egentlig overflødig, idet Byraadet har vedtaget, at der skal ansættes saadanne, men det er Socialudvalget, som har Ret til at ansætte dem, naar Lønnen er fastsat.

Borgmesteren gik ud fra, at der træffes en Ordning mellem de to Udvalg, og derefter vilde der vel komme Forslag til Byraadet angaaende Lønsspørgsmaalet.

Godkendtes.

Uddrag fra byrådsmødet den 22. september 1938 - side 9

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 63-1938)

Indstilling i Sagen angaaende Ansættelse af Sundhedsplejersker.

Lønudvalget foreslaar, at Lønforholdene for Sundhedsplejersker fastsættes som følger:

"Den ledende Sundhedsplejerske placeres i Tjenestemandsregulativets 10. Lønklasse og de øvrige Sundhedsplejersker placeres i 12. Lønklasse, alle med Lønanciennitet fra Ansættelsesdagen.

Der ydes samtlige Plejersker et Tillæg paa 400 Kr. aarlig, i Beklædningsgodtgørelse 100 Kr. aarlig og i Befordringsgodtgørelse 100 Kr. aarlig samt fri Telefon.

Der ydes Plejerskerne Reguleringstillæg i Henhold til Tjenestemandsregulativets § 29, Stk. 1 og 2, og midlertidigt Dyrtidstillæg som fastsat for Sygeplejersker.

Med Hensyn til Pensionsspørgsmaalet vil Indstilling senere fremkomme."

Fra Socialudvalget forelaa følgende Skrivelse:

"Tilbagesendes med Bilag til Aarhus Byraads Lønudvalg, idet man skal meddele, at man efter Omstændighederne indtil videre skal undlade at modsætte sig Lønudvalgets Forslag.

Det tilføjes, at man efter Forhandling med Lønudvalgets Formand har givet Frk. Else Weiergang Tilsagn om Fastansættelse som ledende Sundhedsplejerske efter en Prøvetid, saaledes at hun, uanset at hun er fyldt 40 Aar ved Fastansættelsen, kan opnaa Pension efter Aarhus Kommunens Pensions-Regulativs Regler for Personer, der fastansættes før det fyldte 40 Aar.

Af de nedennævnte 4 Sundhedsplejersker, der agtes antaget fra 1. Oktober, Frk. Martha Lorentzen, Frk. Inga Kjølnér, Frk. Inger J. Vig-Nielsen og Frk. Gudrun Hartung har Frk. Lorentzen været fastansat som kommunal Hjemmesygeplejerske med Anciennitet fra 1. April 1930, hvorfor man gaar ud fra, at hun maa faa Anciennitet som Sundhedsplejerske fra 1. Oktober 1936, idet hun har haft 6 Maaneders Orlov, og idet der ved hendes Ansættelse som kommunal Sygeplejerske blev givet hende 6 Aars Anciennitet af Hensyn til, at hun ikke som andre Sygeplejersker skulde bo paa Hospital og af Hensyn til Arbejdets særlige Art. Ved Aflønningen som Sundhedsplejerske er der formentlig ved det særlige Tillæg paa 400 Kr. netop taget Hensyn til disse Forhold."

Thomas Christensen kunde godt stemme for Forslaget; men det var en mærkelig Form for Lønningstillæg med en Grundløn og 4-5 Tillæg, og Taleren vilde henstille i Fremtiden at gøre dette lidt simplere.

Chr. Nielsen svarede, at Grundlønnen var fastsat efter Placering i Lønklasserne, og Overplejersken fik et særligt Tillæg. De øvrige Tillæg var de samme, som gjaldt for andre. Lønudvalgets Indstilling vedtoges.

